

ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ У ПОЉОПРИВРЕДИ НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ЗВОРНИКА ЗА 2025. ГОДИНУ

1. УВОД

Извјештај о стању о пољопривреди на подручју града Зворника за 2025. годину је припремило Одјељење за привреду и друштвене дјелатности Градске управе града Зворника (у даљем тексту: Одјељење).

Као извор података кориштене су званичне статистичке публикације, извјештаји надлежних органа управе и службене евиденције које се воде у Одјељењу.

Циљ овог извјештаја је да прикаже тренутно стање у пољопривреди, односно структуру пољопривредне производње, те основне проблеме и могућности за даљи развој пољопривредног сектора на подручју града Зворника.

2. ПОЉОПРИВРЕДНИ РЕСУРСИ

Град Зворник заузима територију површине 371,95 km². Морфологија терена је највећим дијелом брдско-планинска што даје могућност за бављење воћарством и сточарством. Уз ријеку Дрину се протеже узак равничарски појас који је погодан за ратарску производњу.

Клима је умјерено-континентална. Топла лjeta и релативно благе зиме омогућавају успјешан узгој воћарских и ратарских култура, те развој природних пашњака и ливада.

Пољопривредна производња се углавном обавља на породичним домаћинствима која имају мање посједе и користе властиту радну снагу за истовремено бављење воћарством, повртларством, ратарством и сточарством. Она су усмјерена најприје на задовољавање сопствених потреба, а затим на тржишни пласман производа. Процењује се да је таквих 9.000 домаћинстава.

Према подручној јединици Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (у даљем тексту: АПИФ) у Зворнику, у Регистар пољопривредних газдинстава је уписано укупно 372 правних и физичких лица са подручја града Зворника који су носиоци комерцијалних или некомерцијалних газдинстава. Од тог броја, њих 122 је уредно ажурирало свој статус, а преосталих 250 није било активно током 2025. године.

Ова газдинства имају просјечно по 2ha обрадивих површина што им омогућава да постигну обим производње који је потребан за регистрацију те да лакше остваре права на подстицаје од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Града Зворника.

3. ПОЉОПРИВРЕДНА ПРОИЗВОДЊА

3.1. БИЉНА ПРОИЗВОДЊА

Град Зворник карактерише хетерогеност земљишног покривача, како у погледу својстава земљишта, тако и у погледу заступљености појединих системских јединица. То је условљено разликама у геолошкој подлози, рељефу, клими и вегетационом покривачу.

Пољопривредног земљишта је око 20.000ha. При томе је под ораницама и баштама 7.900ha, а под воћњацима 1.350ha. Ливаде заузимају површину од 4.350ha. Пашњаци се простиру на 3.600ha, док се 2.800ha води као неплодно и необрађено земљиште.

Табела 1. Оквирна структура заступљених култура у ha

Пољопривредно земљиште (ha)	Кукуруз (ha)	Стрна жита (ha)	Поврће (ha)	Кромпир (ha)	Дјетелина (ha)	Воћњаци (ha)	Ливаде (ha)	Пашњаци (ha)	Неплодно и необрађено земљиште (ha)
20.000	5.700	750	550	350	550	1.350	4.350	3.600	2.800

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Уз повољне агроеколошке и климатске услове, постоји могућност за унапређење биљне производње. Ту се прије свега мисли на повећање површина под јагодичастим воћем и занављање засада шљиве, јабуке и крушке, а затим на повећање површина под силажним кукурузом и крмним биљем уз мелиорацију природних пашњака како би се побољшала основа за узгој стоке, односно производњу меса и млијека.

2.1.1. Воћарска производња

Основне карактеристике воћарске производње су унапређење сортимента кроз увођење квалитетнијих и продуктивнијих производних сорти и интензивнија примјена адекватних агротехничких и превентивно-заштитних мјера од биљних болести и штеточина у сврху остваривања већих приноса и побољшања квалитета производа.

Када је у питању структура површина под коштничавим воћем, може се рећи да је највише површина под шљивом. Најзаступљеније сорте су "Чачанка" и „Стенлеј“. Учешће „Пожегаче“ се из године у годину квантитативно смањује.

Постепено се повећавају површине под јабукама, крушкама и другим језграстим воћем.

Кроз Програм коришћења буџетских средстава за подстицај пољопривредне производње на подручју града Зворника за 2025. годину, засађене су 5.892 саднице коштничавог, јабучастиг и језграстиг воћа. Радом на терену је утврђено да је одређени број узгајивача воћа извршио садњу нових садница, али да није подносио захтјеве за остваривање права на подстицајна средства тако да се може рећи да је број новозасађених садница и већи од наведеног.

У 2025. години је род воћа био испод просјека за агроеколошке услове на подручју града Зворника. Мањи обим производње, доминантно шљиве, довео је до пораста цијена на локалном тржишту па су се тако продајне цијене шљиве кретале у распону од 1,00 КМ/кг до 1,20 КМ/кг док је продајна цијена конзумне/стоне шљиве била око 1,50 КМ/кг.

И поред очекивања да производња јагодичастиг воћа добије нови замах, током 2025. године није дошло до подизања нових засада малине, купине и јагоде.

До смањења интереса за ову врсту воћарске производње је дошло превасходно због нестабилних и ниских откупних цијена. Томе је још допринела недовољна развијеност адекватних система за наводњавање, као и смјештајних и прерађивачких капацитета.

На крају се може закључити да постоје повољни природни услови и традиција производње шљиве, као и јагодичастиг воћа које има велику тржишну вриједност, нарочито ако се производи уз поштовање принципа органске производње. У наредном периоду треба радити на финализацији производа од шљиве у смислу изградње мањих прерађивачких капацитета чије постојање је неопходно за затварање ланца производње и излазак на тржиште готових производа. Посебну пажњу треба посветити обнови засада јагодичастиг воћа уз изградњу адекватних система за наводњавање и обезбјеђивање сигурног откупа и стабилних цијена.

2.1.2. Производња кукуруза

Кукуруз је најзаступљенија ратарска култура на подручју града Зворника. Принос зависи од агроклиматских зона у којима се врши узгајање. Наиме, у предјелима који се налазе на већим надморским висинама и гдје је земљиште лошијег квалитета, приноси су нижи. Истовремено, у мјестима на мањој надморској висини, са бољим квалитетом земљишта и са подземним водама на малим дубинама, принос је значајно већи и може да иде до 8t/ha.

Процјењује се да је у 2025. години, са засијане површине од око 5.700ha, убрано око 26.000t меркантилног кукуруза доброг квалитета зрна. То значи да је остварен просјечан принос од 5 t/ha.

Као и претходних година, највећи дио произведене количине меркантилног кукуруза је ускладиштен код индивидуалних пољопривредних произвођача и користи се за исхрану стоке. Само је једна мања количина откупљена и ускладиштена код локалних откупљивача.

2.1.3. Производња стрних жита

Због високих трошкова производње, стрна жита се углавном узгајају за властите потребе. Пшеница је најзаступљенији усјев који се сије на око 550-600ha. Слиједе јечам на око 80ha, овас на око 5ha и тритикале на око 15-20ha.

Због релативно добрих временских прилика које су пратиле цио производни циклус и саму жетву, у 2025. години је постигнут добар квалитет зрна пшенице и осталих стрних жита. Када је у питању принос, може се рећи да је био на нивоу просјека за Републику Српску и да је износио око 4 t/ha.

Највеће количине произведене меркантилне пшенице су откупљене и лагероване код локалних млинара, док су остала произведена стрна жита употребљена претежно у производњи сточне хране.

2.1.4. Производња кабасте сточне хране

Када је ријеч о производњи кабасте сточне хране, може се рећи да се из године у годину остварују релативно ниски приноси и на сијаним и на природним травњацима.

То важи и за производњу силажног кукуруза који је и 2025. године засијан на око 80ha. Процењује се да је остварен принос од 30-35t/ha зелене силажне масе што је на нивоу просјека за Републику Српску.

С обзиром на велику потребу за кабастом сточном храном, неопходно је приступити рекултивацији расположивих површина уз значајније коришћење природних и минералних ђубрива, као и засијавању нових површина дјетелинско-травним смјешама.

2.1.5. Производња повртларских култура

Повртларске културе заузимају значајне површине. Током 2025. године, производња краставца корнишона је највећим дијелом била уговорена са прерађивачком индустријом, а остале културе су се гајиле за подмирење властитих потреба и продаје на пијаци.

Будућност производње повртларских култура је условљена примјеном модерних система за наводњавање и подизањем заштићених простора (пластеника и стакленика). У задњих неколико година изражен је интерес пољопривредника за подизање пластеника који омогућавају интензивну производњу током читаве године и пласман производа ван сезоне када су цијене знатно веће. У том периоду је кроз личне инвестиције пољопривредника, локалне подстицаје и донације различитих организација, подигнуто више десетина пластеника укупне површине око 5.000m². Само у 2025. години је из Програма коришћена буџетских средстава за развој пољопривредне производње на подручју града Зворник, подржано формирање пластеника на површини од око 2.000m².

2.2. СТОЧАРСКА ПРОИЗВОДЊА

Процењује се да је током 2025. године на подручју града Зворника дошло до дјелимичног смањења сточног фонда. Усљед раста трошкова производње, односно повећања цијена товног материјал, сточне хране и ветеринарских услуга, те ниских и изразито нестабилних откупних и продајних цијена сточарских производа, значајан број већих газдинстава се определили за смањење сточног фонда и обима производње. Негативни ефекти тога су ублажени прерасподјелом производних капацитета. Наиме, дио сточног фонда је прешао на друга мања газдинства, чиме је сточарска производња у извјесној мјери одржана.

Табела 2. Сточни фонд

Врста	Музне краве	Јунад	Свиње	Овце и козе	Живина	Пчеле, кошнице
Број	1.100	1.300	10.000	15.000	60.000	7.400

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Да би се поправило стање у области сточарске производње, поред стварања општих претпоставки које се односе на повећање обима производње и квалитета крмног биља, побољшање понуде концентроване сточне хране, унапређење квалитетног биолошког материјала, те улагање у савремену механизацију и модерну опрему, потребно је провођење системских мјера од стране надлежних министарстава којима ће се ограничити цијене репроматеријала и стабилизирати цијене готових сточарских производа.

2.2.1. Производња млијека

Процењује се да је током 2025. године произведено око 3.500.000 литара млијека, а да су прерађивачи откупили тек око 800.000 литара млијека.

У овој години је дошло до смањења укупног броја музних грла, али је производња млијека успјела да се одржи. Усљед повећања трошкова држања музних грла, ниских и нестабилних откупних цијена млијека, те различитих износа премија за квалитет млијека и кашњења са исплатама истих, дио произвођача био приморан да искључи одређени број музних грла и смањи обим производње. Захваљујући томе што су нека од тих музних грла прешла на мања газдинства, ипак није дошло до великог пада у овом сектору.

2.2.2. Тов јунади

Према статистичким подацима и информацијама са терена, у 2025. години утовљено је око 1.300 грла товне јунади кланичне тежине од 500kg до 600kg која су у највећем дијелу продата накупцима и приватним месарима. Процјењује се да је укупан обим производње око 700t јунећег меса.

С обзиром на расположиве потенцијале, може се оцијенити да постоји простор за повећање обима производње јунећег меса. Предуслови за то су побољшање понуде квалитетног товног материјала, смањење диспаритета цијена телади за тов и цијена утовљене јунади, те већа употреба високовриједних биолошких хранива умјесто традиционалних, економски неисплативих врста хранива.

2.2.3. Узгој свиња

Свињогојство по својим природним карактеристикама и реалним могућностима заузима прво мјесто у структури производње меса. Иако је ова производња усмјерена прије свега на задовољавање властитих потреба породичних газдинстава, појављују се тржишни вишкови.

Постоји и неколико већих производних објеката које се баве узгојем приплодних грла и товом свиња. Међутим, повећање цијена сточне хране и ветеринарских услуга, нестабилне откупне цијене свиња и свињског меса, те појава болести и здравствених ризика, дестимулативно дјелују на подизање нових фарми.

Процјењује се да је 2025. године произведено око 900t свињског меса. С обзиром да су постигнуте повољније откупне цијене, остварена је и већа добит него претходне године.

Треба напоменути да је током 2025. године на подручју града Зворника евидентирано присуство вируса афричке куге свиња који је довео до угинућа и принудне еутаназије свиња на појединим производним објектима. Сва газдинства која су претрпјела штету, обештећена су од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

2.2.4. Овчарство

Овчарска производња у задње вријеме показује извјесну стагнацију. Разлог томе лежи у традиционалном начину узгоја и искориштавању оваца. То значи да се узгој оваца базира на производњи меса и то без организованог откупа, те да се не врши продаја вуне и мљечних производа. Другим ријечима, овце се највећим дијелом узгајају за сопствене потребе, а само малим дијелом за продају у смислу гарантованог откупа.

Веома битно је напоменути да током 2025. године није дошло до појаве заразних болести код оваца. Међутим, остао је изражен проблем напада паса луталица на овце услед којих долази до угинућа и принудног клања, односно смањења укупног броја оваца. Град Зворник настоји да исплатом новчаних помоћи надокнади дио ових директних и индиректних штета на сточном фонду.

2.2.5. Живинарство

Живинарство је грана сточарства која посједује највећу репродуктивну способност што омогућава изузетно брз обрт и пружа добру прилику за остваривање профита.

Међутим, и ова врста производње је изложена нестабилности цијена хране и откупних цијена производа. Такође, нема гарантованог пласмана. Због свега тога нема ни већих производних објеката. Изузетак је једна фарма капацитета око 60.000 бројлера у турнусу која врши услужни тов за познатог купца.

На крају се може закључити да је узгој живине прије свега орјентисан на подмирење властитих потреба за месом и јајима.

3. ПРАРАДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

Град Зворник располаже одређеним капацитетима из области прерађивачко-прехранбене индустрије. Ту се прије свега мисли на капацитете за прераду жита и производњу брашна, тјестенина, пекарских производа и кондиторских производа, те производњу сточне хране. Међутим, они углавном користе сировине из увоза (Србија и друге земље).

Главни носилац активности је "Воћар-промет" доо Глумина у кооперацији са „Adriatic group“ из Беча. Ријеч је о фабрици за прераду воћа и поврћа на површини од 5.000m² и капацитета око

6.000t (4.000 стаклених тегли на сат). Тренутно је активна производна линија за кисели програм. У плану је активирање линије за слатки и топли програм. Тиме ће се створити претпоставка за откуп и прераду свих произведених вишкова воћа у сокове, џемове и компоте.

Предузеће "Студен-пром" доо Зворник се бави скупљањем, увозом, клањем, прерадом пужева те откупом и прерадом малине и купине. Своје производе пласира на страна тржишта. У кругу фабрике има хладњачу максималног инсталисаног капацитета до 4.000t.

"Смрчак" доо Зворник је привредно друштво које се бави сакупљањем, прерадом и прометом гљива, љековитог биља, шумских плодова, воћа и поврћа. Посједују своје капацитете за складиштење и прераду (сушаре, хладњаче и осталу процесну опрему). Капацитет хладњаче је око 2.000t за воће и то углавном за јагодичасто воће из сопствене производње, односно из производње кроз мрежу коопераната. Капацитет сушаре је 40t/24h. Специфичност овог привредног друштва је то што има развијену и сертификовану органску производњу малине која је све траженија на пробирљивим тржиштима Европске уније.

Постоје и смјештајно–прерађивачки капацитети у области млинарско-прерађивачке индустрије са израженим производним потенцијалом као што је „Кесо-промет“ доо Каракај који располаже са новим млином капацитета 120t/24h и силосима капацитета око 14.000t. Такође, "Трио" доо Тршић има силосе капацитета око 6.500t, док у „Делгрос комерц“ доо Зворник постоје силоси капацитета око 2.500t, а у "Моларис доо Зворник силоси капацитета око 2.000t. Сва ова привредна друштва се баве откупом, прерадом и продајом житарица, односно производњом брашна, сточне хране (сточног брашна, концентрата и сл).

С обзиром да је развој прерађивачко-прехранбене индустрије и пољопривредне производње, узајамно условљен, било би веома корисно да прерађивачи понуде стимулативне мјере за производњу потребних сировина и да се реализују заједничка улагања у примарну пољопривредну производњу.

Велику улогу могу имати и земљорадничке задруге и удружења пољопривредних произвођача. На подручју града постоје три правна лица која се баве агро-бизнисом у складу са законским прописима о задругама. То су "Агроподриње" доо Пилица, "Гаља" доо Глумина и "Екониц" зз Пилица. Треба истаћи Удружење пчелара „Багрем“ које је основано 2005. године и окупља око 150 регистрованих пчелара са подручја града Зворника. Ово удружење пружа административну и стручну подршку пчеларима у смислу прикупљања и подношења захтјева за остваривања права на локалне и републичке подстицаје, те редовно организације обуке, едукације, размјене искустава и посјете сајмовима. Такође, омогућава им заједнички наступ на тржишту и пред потенцијалним донаторима.

4. РЕАЛИЗАЦИЈА ПОДСТИЦАЈНИХ МЈЕРА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Унапређењу пољопривредне производње на подручју града Зворника доприноси додјела подстицаја од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Града Зворника који су комплементарне природе.

4.1. Подстицаји ресорног министарства

Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске (у даљем тексту: Министарство) почетком сваке календарске године доноси Правилник о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села на основу којег се регистрованим пољопривредним произвођачима додјељују новчани подстицаји.

Према правилнику за 2025. годину, право на регресивно дизел гориво остварило је 122 регистрованих газдинстава са подручја града Зворника. Износ новчаног регреса био је 0,80 КМ/л што значи да су пољопривредници плаћали дизел гориво 80 фенинга мање у односу на малопродајну цијену на бензинским пумпама.

Истовремено су премију за производњу меркантиле пшенице искористила 33 корисника који су засијали 93 хектара пшенице и којима је исплаћено 47.000 КМ.

Према подацима добијеним од стране откупљивача, министарство је одобрило око 10.000 КМ по основу премија за остварену организовану производњу краставаца корнишона (33 "Воћар" је откупио 350t краставаца корнишона).

Што се тиче откупа млијека, укупно 31 пољопривредни произвођач је остварио право на премију за укупно 800.000 литара млијека у укупном износу од 254.000 КМ (у просјеку 0,28КМ/л).

Са подручја града Зворника су поднијете 32 пријаве за капиталне инвестиције по основу којих је у СУФИ систему укњижено потаживање и резервисана средства у укупном износу од 959.873,73 КМ.

Поред наведених, ту су још премије за производњу и узгој пчела – 73 пчелара са подручја града Зворника који имају преко 50 пчелињих друштава пчела, остварили су право на премије у укупном износу од 61.128,00 КМ.

4.2. Локални подстицаји

Скупштина града Зворника доноси годишње програме коришћења буџетских средстава за унапређење пољопривредне производње на подручју града Зворника.

Захтјеве за остваривање права на новчани подстицај по Програму коришћења буџетских средстава за унапређење пољопривреде производње на подручју града Зворника за 2025. годину (у даљем тексту: Програм), поднијео је 671 пољопривредни произвођач. Њима су одобрени новчани подстицаји за остварену робну пољопривредну производњу и подизање нових засада воћа у укупном износу од 531.301,23 КМ.

Табела 3. Структура одобрених подстицаја у 2025. години

Категорија подстицаја	Број поднијетих захтјева	Укупан број јединица	Укупан износ одобрених средстава (КМ)
Товна јунад	78	672	94.080,00
Товне свиње	286	9947	198.940,00
Музне краве	60	375	75.000,00
Приплодне јунуце	41	89	17.800,00
Пчеларство	176	5783	57.830,00
Нови засад воћа (коштичаво и јабучасто)	29	5892	29.460,00
Нови засад јагодичастог воћа (на)	-	-	-
Нови засад ораха	-	-	-
Нови засад љешника	1	53	424,00
Соја	3	10,2	5.100,00
Пластеници	52		33.104,73
Електрични пастир	2		562,50
Органска производња	1		5.000,00
Изградња објеката	2		14.000
		УКУПНО	531.301,23,75

Планом редовних годишњих активности успјешно је организован и реализован одлазак пољопривредних произвођача на три сајма пољопривреде и реализовано је шест стручних предавања и практичних обука за пољопривредне произвођаче. Поред додјеле новчаних подстицаја, обезбјеђена је бесплатна хемијска анализа 150 узорака земљишта и тако је настављена пракса провођења ове веома важне агротехничке мјере коју пољопривредни произвођачи углавном не проводе самостално.

Такође, настављена је сарадња са ЈП „Противградна превентива Републике Српске“ Градишка. Још 2008. године реализован је пројекат изградње 10 противградних станица које са противградним станицама са подручја сусједних општина чине јединствен систем одбране од градоносних облака. Овим системом одбране се управља из радарског центра у Новој Тополи, Градишка, а стријелци противградних станица са подручја града Зворника су у стању приправности и спремни на дјеловање у периоду од априла до октобра. У 2025. години Град Зворник је издвојио 36.000,00 КМ за финансирање система противградне заштите, а у складу са одлуком Владе Републике Српске.

5. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Током 2025. године остварен је приближно исти обим пољопривредне производње као и претходних година.

Може се оцјенити да је постигнути обим пољопривредне производње адекватан укупном нивоу свих ангажованих производних ресурса и задовољавајући с обзиром на објективне тешкоће кроз које пролази пољопривредна производња, а поготово сточарство.

На основу локалних откупних цијена пољопривредних производа у БиХ, процјењује се да укупан робни приход, односно реализована пољопривредна производња у 2025. години износи

минимално 25 милиона КМ (укључујући биљну производњу - кукуруз, пшеница, кромпир, воће, поврће и остале културе и сточарску производњу - товна јунад, свиње, одгојене приплодне јунице, овце-јагњад, живина, млијеко и мед).

Да би се максимално искористили сви расположиви аграрни ресурси, у наредном периоду пажњу пољопривредника, релевантих привредних субјеката и органа управе треба усмјерити на:

- повећање површина под ораницама,
- провођење адекватних агротехничких мјера у производњи кукуруза и стрних жита,
- повећање обима производње крмног и индустријског биља која је услов за савремену сточарску производњу,
- формирање мини-фарми за производњу млијека од пет и више музних грла, фарми за тов од пет и више јунади, односно 30 и више товних свиња,
- увоз квалитетног приплодног материјала с циљем побољшања расног састава,
- повећање продуктивности у производњи примарних анималних производа, нарочито млијека по музној крави, мяса по товљенику, броја прасади по леглу,
- подстицање тзв. јавног пласмана мяса у смислу продаје товљеника регистрованим прерађивачима ради уласка у реалне токове,
- интензивнији узгој језграстог и јагодичастог воћа,
- изградња система за наводњавање и заштићених простора у циљу постизања већих приноса у воћарству и повртларству,
- проширење постојећег обима производње и тржишну орјентацију газдинстава,
- изградња савремених капацитета за финализацију пољопривредних производа који су извозно орјентисани,
- едукација пољопривредника.

ОБРАЂИВАЧ:

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ
И ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

ПРЕДЛАГАЧ:

ГРАДОНАЧЕЛНИК